

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 10.09.1963, sp. zn. 6 Cz 35/63, ECLI:CZ:NS:1963:6.CZ.35.1963.1

Číslo: 16/1964

Právní věta: Provozovatel podniku, jehož provoz s sebou přináší pravidelné odkládání svršků, nemůže svojí odpovědnost podle § 433 obč. zák. ani vyloučit ani změnit vyhláškou vyvěšenou v provozovně. Ustanovení § 433 obč. zák. dává však provozovateli právo, aby pro svršky, které návštěvníci v jeho podniku odkládají, vyhradil určité místo, a zprošťuje ho tak odpovědnosti za ztrátu věcí odložených hostem jinam. Má-li provozovna několik místností, např. čekárnu a vlastní provozní místnosti a vyžaduje-li provoz podniku a povaha služeb, aby se host zdržoval postupně ve více místnostech, odpovídá podmínkám této odpovědnosti, když provozovatel vyhradí návštěvníkům místo na odkládání svršků tak, že požaduje, aby návštěvník odložil vždy své věci v té místnosti, v níž se podle povahy služeb právě zdržuje, a že tedy je povinen si je brát vždy s sebou. K účinnosti tohoto opatření je ovšem třeba, vzhledem k tomu, že jde o jednostranné prohlášení nejen vývěsky, ale také toho, aby se zákazník o něm skutečně dovědělP

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 10.09.1963

Spisová značka: 6 Cz 35/63

Číslo rozhodnutí: 16

Číslo sešitu: 3-4

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Odpovědnost za škodu způsobenou na vnesených nebo odložených věcech, Smlouvy

Předpisy: 141/1950 Sb. § 428
§ 433

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 16/1964 sb. rozh.

Provozovatel podniku, jehož provoz s sebou přináší pravidelné odkládání svršků, nemůže svojí odpovědnost podle § 433 obč. zák. ani vyloučit ani změnit vyhláškou vyvěšenou v provozovně.

Ustanovení § 433 obč. zák. dává však provozovateli právo, aby pro svršky, které návštěvníci v jeho podniku odkládají, vyhradil určité místo, a zprošťuje ho tak odpovědnosti za ztrátu věcí odložených hostem jinam. Má-li provozovna několik místností, např. čekárnu a vlastní provozní místnosti a vyžaduje-li provoz podniku a povaha služeb, aby se host zdržoval postupně ve více místnostech, odpovídá podmínkám této odpovědnosti, když provozovatel vyhradí návštěvníkům místo na odkládání

svršků tak, že požaduje, aby návštěvník odložil vždy své věci v té místnosti, v níž se podle povahy služeb právě zdržuje, a že tedy je povinen si je brát vždy s sebou. K účinnosti tohoto opatření je ovšem třeba, vzhledem k tomu, že jde o jednostranné prohlášení nejen vývěsky, ale také toho, aby se zákazník o něm skutečně dověděl.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 10. září 1963, [6 Cz 35/63](#)).

Žalobci byl dne 16. 12. 1961, kdy navštívil jako zákazník závod žalovaného, odcizen kabát s různými věcmi, který si odložil na věšák v čekárně provozovny. Domáhal se proto náhrady škody, která mu tím vznikla, částkou 667 Kčs.

Okresní soud v Pardubicích žalobě vyhověl. Ze zjištěného stavu věci učinil závěr, že žalovaný jako provozovatel holičského závodu odpovídá za vzniklou škodu podle ustanovení § 428 odst. 1 a § 433 obč. zák., když žalobce si odložil svůj svrchník jako zákazník v holírně na vyhrazeném místě a tam mu byl odcizen.

Krajský soud v Hradci Králové jako soud odvolací zrušil toto rozhodnutí a vrátil věc soudu prvního stupně k doplnění řízení a novému rozhodnutí. Pochybení soudu prvního stupně shledal v tom, že nebylo zjištěno, zda žalobce přišel v den tvrzené ztráty do provozovny v kabátu, a dále, že nebyla přesně zjišťována skutečná hodnota věcí, které se žalobci ztratily.

Pokud jde však o základ žalobního nároku, nebylo by tu prý důvodu ke změně napadaného rozhodnutí. Na odpovědnosti žalovaného za ztrátu věci vnesených návštěvníky do holičské provozovny nemohla podle názoru krajského soudu nic změnit vyhláška, upozorňující zákazníka, že za odložené věci se neručí a žádající, aby zákazník, který je na řadě, vzal své věci s sebou. Takové jednostranné upozornění nemůže vyloučit zákonnou odpovědnost žalovaného za věci, které zákazníci v jeho provozovně odkládají, danou v ustanoveních § 438 a § 428 a násl. obč. zák. Zmíněná vyhláška se podle svého znění snaží prý vyloučit zákonem uloženou odpovědnost žalovaného provozovatele jednak upozorněním, že za odložené věci se neručí a zároveň dává pokyn, aby si zákazníci brali své věci s sebou. Z toho důvodu nelze podle krajského soudu považovat vývěsku za takové opatření, kterým provozovatel přesně vymezuje místo vyhrazené k uložení věcí. Ostatně šlo prý o jedinou souvislou provozovnu, opatřenou věšáky, a je proto na místě, aby provozovatel za vnesení tam věci odpovídal. Podle jeho vyhlášky by si vlastně měli zákazníci hlídat odložené věci sami, což je nepřijatelné. Pro otázku odpovědnosti je pak nerozhodná možnost hlídání odložených věcí. Zákon tu přenáší na provozovatele riziko ztráty, která je způsobena povahou podniku jako obecně přístupného a provozovatel má prý jen možnost se chránit před následky své odpovědnosti pojištěním, jehož náklad si může započítat do ceny poskytovaných služeb.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu, že rozhodnutím krajského soudu byl porušen zákon.

Odůvodnění:

Správně vytýká stížnost pro porušení zákona, že uvedeným závěrům krajského soudu nelze přisvědčit. Je ovšem správné, že provozovatel podniku, jehož provoz s sebou přináší pravidelně odkládání svršků, nemůže svojí odpovědností podle § 433 obč. zák. ani vyloučit ani podstatně změnit vyhláškou vyvěšenou v provozovně. Tato vyhláška nemůže mít právní účinky vůči návštěvníkům, pokud by s tímto jednostranným projevem vůle neprojevali souhlas, který nelze však vyvozovat jen z toho, že se zákazník proti vývěsce neohradí a provozovnu neopustí. Ustanovení § 433 obč. zák. dává však provozovateli právo, aby pro svršky, které návštěvníci v jeho podniku odkládají, vyhradil určité místo, a zprošťuje ho tak odpovědnosti za ztrátu věcí odložených hostem jinam. Ukládá-li zákon takovému provozovateli celkem velmi značnou odpovědnost vyvolanou povahou podniku jako obecně

přístupného, dává mu v právu vyhradit určité místo pro odkládání svršků také možnost, aby riziko plynoucí z této odpovědnosti snížil na míru přiměřenou jeho poměrům a zejména situaci jeho provozovny a provozních místností. Má-li provozovna několik místností, např. čekárnu a vlastní provozní místnosti apod., nelze považovat požadavek provozovatele, aby návštěvník vzal při opuštění čekárny své věci s sebou a odložil je znovu ve vlastní provozovně, za nepřípustný a pro hosta nezávazný, ježto odporuje ustanovení § 433 obč. zák. Vyžaduje-li provoz podniku a povaha služeb, aby se host zdržoval postupně ve více místnostech, odpovídá podmínkám této odpovědnosti, když provozovatel vyhradí návštěvníkům místo na odkládání svršků tak, že požaduje, aby návštěvník odložil vždy své věci v té místnosti, v níž se podle povahy služeb právě zdržuje, a že tedy je povinen si je brát vždy s sebou. To ještě neznamená, že tu je od hosta požadováno, aby si sám hlídal své věci, ale odpovědnost provozovatele za věci odložení se tu upravuje podle poměrů daných v tom či onom konkrétním případě jednotlivého provozu nebo provozovny a v souladu se zásadou a pravidly socialistického soužití. Nepřihlížet k těmto okolnostem, které mohou být nejrůznějšího druhu, a požadovat za všech okolností stejnou odpovědnost provozovatelů těchto podniků za věci hostů, by těmto pravidlům neodpovídalo.

V souzené věci namítl žalovaný, že v čekárně jeho holičské provozovny byla vývěska tohoto znění: „Za odložení věci se neručí. Jste-li na řadě, vezměte věci s sebou.“ Zkoumat skutečný snad úmysl provozovatele z této vyhlášky je zbytečné. Jasně z ní totiž plyne pro každého, že při opuštění čekárny si má vzít odložené věci s sebou, a znovu je odložit ve vedlejší místnosti, kde mu budou požadované služby poskytnuty. K takovému opatření byl žalovaný podnik, jak bylo právě vysvětleno, oprávněn v rámci dané mu možnosti vyhradit hostům místo pro odkládání věcí. K účinnosti tohoto opatření je ovšem třeba vzhledem k tomu, že jde o jednostranné prohlášení nejen vývěsky, ale také toho, aby se zákazník o něm skutečně dozvěděl. Pokud se tedy sám s obsahem vývěsky neseznámí, musí být na toto opatření výslovně upozorněn provozovatelem nebo jeho zaměstnanci. Jestliže se s ním však seznámí, pak je povinen se jím řídit a jestliže tak neučiní, nemůže činit odpovědným za škodu žalovaného z důvodu jeho odpovědnosti podle ustanovení § 433 obč. zák. Dospěl-li krajský soud v této otázce k jinému názoru, porušil zákon v ustanovení právě uvedeném.

Z uvedeného je tedy zřejmé, že krajský soud, pokud rozhodnutí soudu prvního stupně zrušil a vrátil mu věc k dalšímu jednání a novému rozhodnutí, učinil tak zcela důvodně. Protože však některé právní názory, ke kterým ve svém rozhodnutí došel, není možno považovat, jak již bylo uvedeno, za správné a soud prvního stupně byl by jimi vázán a dostal by se tak do rozporu se zákonem, bylo nutno vyslovit, že krajský soud v točených směrech porušil zákon. Zrušení rozhodnutí v této části je ovšem vyloučené povahou věci (§ 218 písm. e) o. s. ř.).